

СПРАВА «ВИШНЯКОВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF VYSHNYAKOV v. UKRAINE)

(Заява № 25612/12)

Стислий виклад рішення від 24 липня 2018 року

У червні 2009 року, після розлучення подружжя, яке мало дитину, національний суд виніс рішення, яким було встановлено порядок доступу батька (далі — заявник) до дитини. Однак мати ігнорувала рішення суду і щоразу перешкоджала спілкуванню заявника з донькою. Мати з донькою переїхали до іншого міста, що фактично унеможливило спілкування заявника з дитиною.

З огляду на те, що мати дитини перешкоджала виконанню рішення суду, заявник неодноразово звертався до державної виконавчої служби про забезпечення його виконання.

У 2009 році, коли заявник вперше звернувся до державної виконавчої служби, державним виконавцем не було вчинено жодних виконавчих дій, оскільки законом не був встановлений порядок примусового виконання таких рішень. У 2012 році за заявою заявника було відкрито ще одне виконавче провадження, яке після офіційного повідомлення матері про рішення, було закрито.

Крім того, заявник неодноразово звертався до міліції, проте кримінальне провадження було закрито у зв'язку з відсутністю складу злочину.

До Європейського суду заявник скаржився за статтями 6 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на невиконання рішення суду про надання права доступу до його малолітньої доньки. Також заявник скаржився за статтями 2, 6, 13 та 14 Конвенції та статтею 1 Протоколу № 12 до Конвенції, що національні суди не оцінили усі відповідні факти у справі про визначення місця проживання дитини, а він зазнав дискримінації за ознакою статі. Крім того, заявник просив Європейський суд вказати Уряду на необхідність вжиття заходів загального характеру для вирішення питань, які призвели до порушення Конвенції у цій справі.

Скаргу заявника на невиконання рішення суду про надання доступу до дитини Європейський суд вирішив розглянути у світлі статті 8 Конвенції.

Розглянувши цю скаргу, Європейський суд дійшов висновку, що протягом усього періоду, коли рішення суду мало обов'язковий характер для сторін, національні органи влади не вжили необхідних, достатніх та оперативних заходів з метою забезпечення права доступу заявника до його малолітньої доньки. Протягом більше шести років за рішенням не вчинялись необхідні виконавчі дії.

Європейський суд вказав, що бездіяльність національних органів влади була здебільшого наслідком недостатньо розвинутих законодавчих та адміністративних механізмів. Зокрема, наявні механізми були недостатніми для прискорення добровільного дотримання домовленостей із залученням фахівців служби у справах дітей та сім'ї, а також не передбачали конкретних заходів, які б могли бути вжиті відповідно до принципу пропорційності, з метою забезпечення примусового виконання рішення про право доступу до дитини. Європейський суд дійшов висновку, що було порушено статтю 8 Конвенції у зв'язку з невиконанням рішення про надання заявнику доступу до його дитини.

Скарги заявника стосовно визначення місця проживання дитини та його дискримінацію за ознакою статі Європейський суд вирішив розглядати за статтею 14 у поєднанні зі статтею 8 Конвенції. З огляду на всі обставини справи Європейський суд дійшов висновку, що ці скарги мають бути відхилені як явно не обґрунтовані відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

Розглянувши скаргу заявника на необхідність вжиття заходів загального характеру шляхом прийняття відповідного законодавства для вирішення питань, які призвели до порушення Конвенції у цій справі, Європейський суд зазначив, що немає потреби вказувати на будь-які заходи загального характеру на національному рівні, які могли б бути необхідними для виконання цього рішення. Європейський суд наголосив, що його рішення є установлюючими за своєю природою та що зазвичай саме держава має обирати під наглядом Комітету міністрів Ради Європи заходи, які слід запровадити у її національній правовій системі з метою виконання свого обов'язку за статтею 46 Конвенції, за умови, якщо такі заходи відповідають висновкам, викладеним у рішенні Європейського суду.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятною скаргу на невиконання рішення про надання доступу до дитини, а решту скарг у заяві — неприйнятними;

2. *Постановляє*, що було порушення статті 8 Конвенції у зв'язку з невиконанням рішення про надання доступу до дитини;

3. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, що мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 7 500 (сім тисяч п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 1 000 (одна тисяча) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, яка має бути сплачена на банківський рахунок його представника, пана Тарахкала;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»